

Rumunsko, Svatá Helena, Gernik

Srpen v českých vesnicích v Rumunsku

Klára Jířová

Letošní srpen byl v krajaňské komunitě v Rumunsku velmi nabitý.

První víkend Gernik hostil krajaňský festival, na němž se se svým kulturním programem sjeli obyvatelé všech českých vesnic. My jsme s dětmi ze Svaté Heleny a Gerniku předvedli hudební pásmo, na němž jsme pracovali půl roku. Velkým překvapením bylo komediální vystoupení pana faráře Přeloučka v představení *Návrat ztraceného influencera*, které jsme mu s mým manželem Honzou pomohli zrealizovat.

Druhý víkend patřil svatohelenským baptistům, kteří slavili výročí 100 let od založení sboru Bratrské jednoty baptistů a 50 let od založení mandolínového orchestru. Čekalo nás několik slavnostních bohoslužeb s bohatým hudebním doprovodem.

Třetí víkend, paralelně s Festivalem Banát v Eibenthale, jehož jsme se v sobotu dopoledne účastnili s naším hudebním vystoupením, proběhly oslavy 200 let Svaté Heleny. V pátek se konala slavnostní posvícenská mše svatá za přítomnosti brněnského biskupa, delegace z MZV a ambasády a dalších hostů. Po několikasetmetrovém krojovaném průvodu následoval taneční a hudební program, kulturní program připravený místními obyvateli a taneční zábava. V sobotu jsme slavnostně otevřeli naučnou stezku a prohlédli si budoucí muzeum a budovu školy. Mezitím probíhala soutěž ve vaření guláše *Gulášfest*, kterou vyhrál tým místních mladých mužů, a taneční zábava. V neděli nás čekaly nedělní bohoslužby, průvod, unikátní ekumenická pobožnost, na níž zazpíval společný katolicko-baptistický sbor, a opět kulturní program a taneční zábava.

Foto Ivo Dokoupil

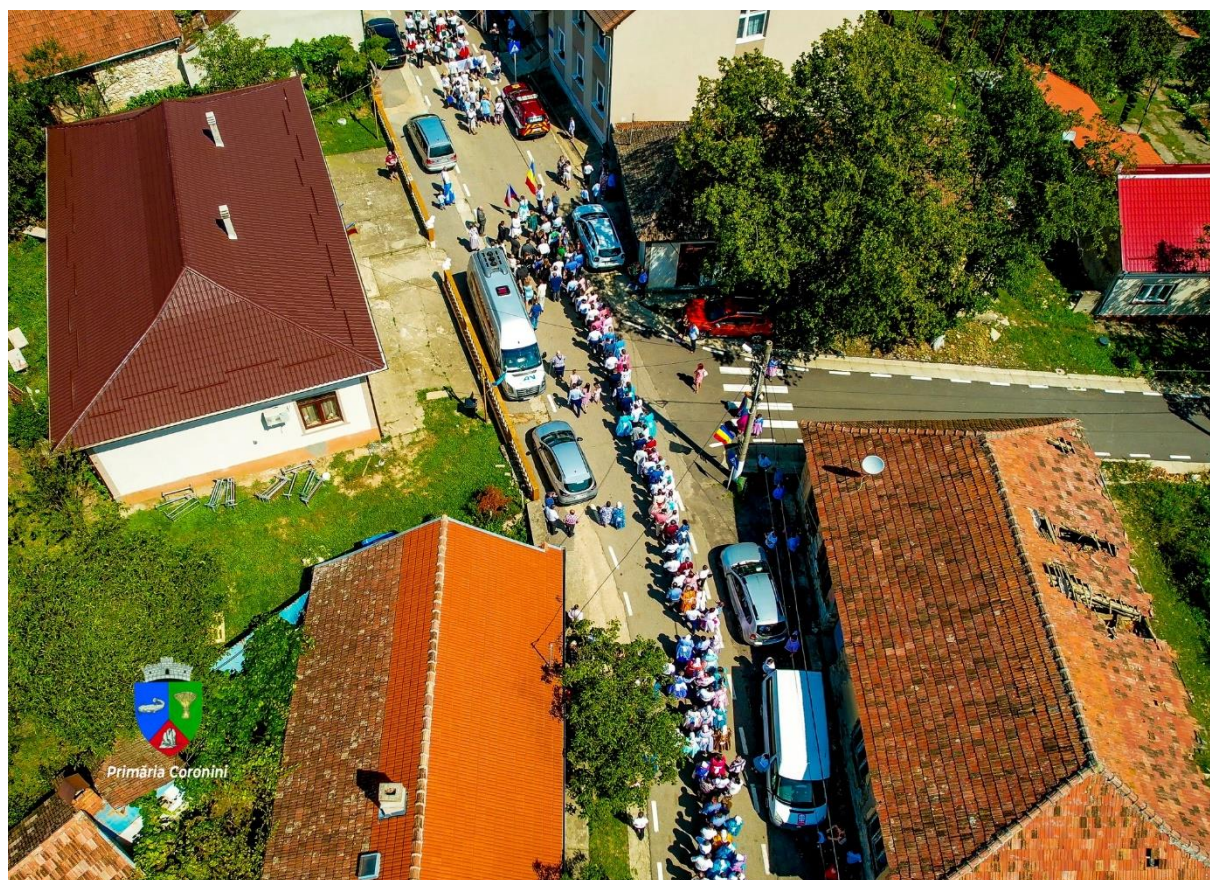

Foto Cosmin Orodescu

Foto Ivo Dokoupil

Foto Ivo Dokoupil

Foto Ivo Dokoupil

Naučná stezka Svatá Helena na sedmnácti panelech vykresluje mnoho témat spjatých s vesnicí, od historie, školy, kostelů a ovocných stromů až po jeskyně, lesy a louky v okolí. Zároveň je dostupná trojjazyčná online verze s rozšířením o další fotografie a videa.

Foto Martin Čech

V rámci programu jsem rovněž prezentovala naše nové knihy, které se podařilo nejen vytisknout, ale i z tiskáren včas dopravit, a které byly na slavnostech k dispozici na knižním stánku:

Kniha Hamparádíl. Exponáty Českého domu Gerník. Katalog exponátů, předmětů denní potřeby a pracovních nástrojů, přináší jejich popis i autentické vzpomínky mnoha Gerničanů nejstarší generace. Publikace obsahuje množství fotografií i texty v banátské češtině a slovníček češtiny spisovné a banátské. Texty jsem na základě vyprávění místních připravila já s pomocí stážistů. Sazbu připravila naše stážistka Denisa Kučíková, tisk knihy financuje UDSCR.

Kniha Dvě století Svaté Heleny v devatenácti článcích představuje Svatou Helenu od historie a tradic až po hmyz a jeskyně. Mnohé texty prošly náročnou redakční úpravou, aby byly srozumitelné i pro laického čtenáře a zároveň stále odborně vypovídající. Knihu vydáváme v létě u příležitosti 200 let Svaté Heleny.

Kniha Banátská kuchařka. Svatá Helena přináší tradiční svatohelenské recepty, které shromáždily loňské stážistky. Pestrobarevnou sazbu využívající tradiční místní textilie připravila Jana Baladová.

Knihu Dějiny a tradice Svaté Heleny napsal emeritní svatohelenský ředitel ZŠ František Roch v loňském roce. Tento rok jsme mu ji spolu se stážistou Lukášem Daňou výrazně prokrátili a pomohli přepracovat. Korektury i další péči o sazbu se věnoval Lukáš.

Knihu pro děti Tele z Čoprtánu napsaly děti ze Svaté Heleny na jaře 2021 v hodinách češtiny. S výtvarným doprovodem a svěží sazbou nám ji vydává Český Banát z. s.

Foto Ivo Dokoupil

Zlatým hřebem oslav pro nás bylo hudební divadlo o příchodu a životě Čechů v Banátu. Podle mého scénáře a písniček jsme ho secvičovali celé léto se skupinou čítající více než 40 herců a zpěváků od 7 do 75 let. Sehráli jsme ho v pátek i v neděli a povedlo se nám dojetím rozplakat nejen delagaci z MZV, ale i filmaře a další hosty. Profesionální nahrávka bude k dispozici na našem youtube kanálu TV Český Banát.

Foto Martin Mikyska

Foto Ivo Dokoupil

Foto Ivo Dokoupil

Foto Ivo Dokoupil

Foto Ivo Dokoupil

Foto Ivo Dokoupil

Foto Martin Mikyska

Srbsko, Kruščice, České Selo, Bela Crkva, Vršac

Srpen u krajanů v Srbsku

Stanislav Havel

Paprikašijáda a Festival srbský Banát

Paprikašijáda je soutěž o uvaření nejlepšího kuřecí paprikáše v kotlíku spojená s poslechem dobré muziky. Tato akce pořádaná Českou besedou České Selo je u krajanů velmi oblíbená a potkávají se tu Češi ze širokého okolí a přijíždějí také turisté z České republiky. A letos se podařil právě uvařit nejlepší paprikáš týmu z České republiky nazvaného *Paraplet*.

Po vaření následuje Festival srbský Banát, na kterém vystupují české a srbské kapely.

Oslavy na Svaté Heleně

Většina Čechů žijících v Srbsku má své kořeny v rumunském Banátu. A to byl hlavní důvod, proč se několik členů z Českých besed v Bele Crkvi, Kruščici a Vršci vydalo poblahopřát svým krajanům do Rumunska na Svatou Helenu. Na Svaté Heleně se slavilo 200 let od založení vesnice a čeští krajané ze Srbska popřáli jak jinak než písní.

Chorvatsko, Daruvar

Zažít Dožínky

Ilona Kirchnerová

„Dožínky jsou ve slovanské lidové kultuře svátek sklizně slavený na konci žní, patrně s předkřesťanskými kořeny.“

Přesně toto se dočtete na internetu, konkrétně na wikipedii, zadáte-li si výraz *dožínky*. A z toho je také přesně vidět, že přesně toto je zajisté precizně vypracované encyklopedické heslo, které však nemůže obsáhnout atmosféru, náboj a náladu celého tohoto dění. Důležitost na straně jedné a radost na straně druhé. S nimi se vše odehrává již po mnoho a mnoho roků.

Jedna z prvních akcí, o které jsme slyšeli, když jsme se přistěhovali do české krajanské komunity v Chorvatsku, byly právě krajanské Dožínky. Mluvili o nich všichni bez rozdílu jako o nejkrásnější krajanské události konající se zpravidla jednou za dva roky (pomiňme ty covidové, zapeklité). V každé české besedě, ve Svazu, ve škole, mezi lidmi na ulici, všude se o Dožínkách hovořilo jako o něčem výjimečném, a především výjimečně krásném.

A pak nastalo to pravé léto. Vypůjčím si od Jana Skácela jeho nesmrtelné verše o tom, že kolem *hoří léto a svět je jak chleba vytažený z pece a noc ujídá*. Dožínkového chleba v Kaptole byl ukrojen pořádný krajíc, rovný a s propečenou kůrkou, který voněl krajem a chutnal jako vzpomínka z dětství. Uchvátilo nás všechno! Už krátký program na krásné zahradě Českého domu v Kaptole hned první večer, tj. v pátek 14. 7. byl skvělý. Zahrál tamburášský orchestr i ryze česká dechovka z Lipovce, zatančil soubor Pramínek z Jihlavy a zazněla zlatá slova veršů i prózy krajanských autorů. Jako by pro nás začaly teprve nyní ty správné prázdniny. A co teprve druhý den.

Hlavní dožínkový den byl zlatý a červený, bílý a také trochu modrý a zelený. Pestrý a zvonivý den začátku července. Zlatý byl každý klas, který držely ruce tanečníků v ohromném slavnostním průvodu anebo ten, který byl umístěn jako dekorace na alegorických vozech, z nichž jeden každý ukazoval nějakou část prací, které je třeba během žní vykonat. Červená je odjakživa barva lásky a také radosti. Červené sukně a mašle a také vlčí máky, které tak krásně doplňovaly zlaté obilí v dožínkovém věnci. Bílá mouka dala nejen chleba, ale také buchty a koláče a samozřejmě bílá byla také pěna na každém natočeném pšlitrů. Modré nebe nad námi, zelená tráva pod námi. Všechny barvy se pak propletly jako pentle symbolizující jednotlivé české besedy v Chorvatsku.

Ohňostroj barev a emocí a zvuků, chutí a vůní se pak rozhořel při večerním programu, kde vystoupily stovky účinkujících. Závěrečné společné choreografie byly fenomenální a obdivuhodné, potlesk neutuchající. Je to jediná krajanská akce včetně všech předchozích, ze které jsme si odnesla něco kolem 2 000 fotek, kterými se teď probírám, vybírám a upravuji. Ale žádná z nich nevystihuje to, jaké to bylo naživo. Jako již mnohokrát i teď musím říci, díky, že jsem mohla být u toho.

A na závěr ještě jedna otázka, pro všechny, kteří tam byli. Jste si jistí, že to všechno nešéfoval ten malý černý pejsek, který tak důležitě krácel před koňmi zahajujícími průvod?